

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 65/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária TIMAR & partners, s.r.o., P. Pázmaňa 2367/17A, Šaľa, proti uzneseniu Okresného súdu Galanta sp. zn. 28Em/1/2023 z 19. septembra 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 12CoE/1/2024 z 30. septembra 2024 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia, ako aj postupmi predchádzajúcimi ich vydaniu. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, ako aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 6 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12P/74/2018 z 24. januára 2023 (ďalej len „exekučný titul“) bolo manželstvo účastníkov konania (sťažovateľa a jeho manželky) rozvedené (výrok I), maloleté deti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] boli na čas po rozvode zverené do osobnej starostlivosti matky (výrok II), sťažovateľ bol zaviazaný

povinnosťou prispievať na výživu maloletých určenými sumami (výrok III), sťažovateľovi bol upravený styk s maloletými (výrok IV) a zároveň bolo rozhodnuté, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V).

3. Sťažovateľ sa návrhom doručeným 21. apríla 2023 ako oprávnený domáhal nariadenia výkonu exekučného titulu z dôvodu, že nariadenému styku s maloletými bráni povinná (matka maloletých).

4. Konanie o návrhu sťažovateľa bolo napadnutým uznesením okresného súdu zastavené (výrok I) a žiadnemu z účastníkov nebol priznaný nárok na náhradu trov konania (výrok II).

5. Na odvolanie sťažovateľa bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené ako vecne správne napadnutým uznesením krajského súdu. V podstatných bodoch svojho odôvodnenia krajský súd akcentoval, že pri výkone rozhodnutia je potrebné sledovať naplnenie účelu vykonávacieho konania a záujem maloletého dieťaťa. Podľa odvolacieho súdu bolo nepochybné, že realizácia styku je determinovaná odmietavým postojom maloletých k sťažovateľovi, čo je dôsledok ich vystavenia rodičovskému konfliktu a konfliktu lojality voči povinnej (matka maloletých). Podľa krajského súdu zo súdneho spisu bolo zrejmé, že povinná umožňuje styk sťažovateľa s maloletými, i keď spôsobom, že maloleté deti vyjdú pred bránu rodinného domu, v ktorom maloletí s povinnou žijú, tam so sťažovateľom chvíľu zotrávajú a následne vzhľadom na správanie sťažovateľa stretnutie ukončia s tým, že s ním nikam nechcú ísť. Krajský súd ďalej zdôraznil, že výkon rozhodnutia nie je nástrojom násilnej zmeny prejavu vôle maloletého dieťaťa, najmä ak takéto konanie môže mať negatívny dopad na jeho zdravý vývin. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o dlhodobu a vážne narušenom vzájomnom vzťahu medzi rodičmi maloletých, pričom tieto vzťahy nie je možné zhojiť núteným výkonom rozhodnutia, ale predovšetkým aktívnym pričinením rodičov a ich snahou o zmenu postoja jeden k druhému.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu, keďže tieto v jeho veci vôbec nevenovali pozornosť ochrane jeho práv ako otca na výkon styku s maloletými, pričom výlučne formálne posúdili a vyhodnotili skutkový stav veci, ktorý viedol k zastaveniu konania, a to bez toho, aby sa vysporiadali so žiadosťou sťažovateľa o nariadenie potrebnej intervencie bez prítomnosti povinnej.

7. V súvislosti s namietaným porušením práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života sťažovateľ poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej nedostatočná spolupráca medzi oddelenými rodičmi nie je okolnosťou, ktorá by sama osebe mohla oslobodiť orgán od jeho povinností podľa čl. 8 dohovoru (rozsudok ESLP z 23. 6. 2005 vo veci Zawadka proti Poľsku, sťažnosť č. 48542/99, § 67).

8. Podľa sťažovateľa okresný súd a krajský súd nekonali správne, ak konanie o nariadenie výkonu súdneho rozhodnutia formálne zastavili, a súčasne všeobecné súdy (porušovatelia) nedokázali zabezpečiť otcovi (sťažovateľovi) ochranu jeho práv a nedokázali prijať účinné opatrenia v rámci výkonu rozhodnutia, ktoré by účinne a efektívne zabezpečili ochranu jeho práv a práv jeho maloletých detí tak, aby sa dosiahol stav, keď by sa sťažovateľ ako otec maloletých detí a samotné maloleté deti mohli stretávať podľa výroku exekučného titulu. Sťažovateľ argumentuje, že v konaní

o nariadenie výkonu súdneho rozhodnutia vo veci konajúce súdy nevyužili ani základné inštitúty pri výkone súdneho rozhodnutia v oblasti práva sťažovateľa na rodinu.

9. Sťažovateľ za arbitrárne považuje odôvodnenie odvolacieho súdu, podľa ktorého sa za výkon styku s maloletými deťmi považuje stretnutie sťažovateľa s maloletými pred bránou domu bydliska povinnej.

10. Sťažovateľ navrhuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, keďže samotné konštatovanie porušenia práv nebude vzhľadom na celkové porušenie práv sťažovateľa, a to na samotný charakter porušeného práva sťažovateľa (právo na rodinu) v rozsahu základného práva na styk s maloletými, ako aj celkovú dobu porušovania tohto práva, dostatočným zadosťučinením.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia o zastavení vykonávacieho konania (personálna exekúcia), a to z dôvodu formálneho vyhodnotenia skutkového stavu a nevysporiadania sa s argumentáciou sťažovateľa o potrebe nariadenia intervencie bez prítomnosti povinnej.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

13. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

14. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu bol sťažovateľ oprávnený podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľ aj využil, pričom o ním podanom odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Uplatnenie právomoci krajského súdu vylučuje, aby v uvedenej veci rozhodoval ústavný súd. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia práv napadnutým uznesením okresného súdu a postupom,

ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

15. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom mimosporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

16. Civilný mimosporový poriadok obsahuje vo všeobecnej časti osobitné ustanovenia o dovolaní, ktoré sú obsiahnuté v § 76 a § 77, avšak netýkajú sa rozhodnutí vydaných v oblasti výkonu súdnych rozhodnutí vo veciach maloletých (tzv. personálna exekúcia). V zmysle § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku je preto potrebné aplikovať Civilný sporový poriadok.

17. V prípade časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do jeho práv na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie a práv na ochranu súkromného a rodinného života a na rodičovskú starostlivosť je založená na namietaných nedostatkoch v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktoré vyústili do nedostatočne odôvodneného, resp. arbitrárneho rozhodnutia o zastavení konania o výkon súdneho rozhodnutia, ktoré bolo iniciované sťažovateľom.

18. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci (m. m. IV. ÚS 447/2023).

19. Je nepochybné, že napadnuté uznesenie je rozhodnutím, ktorým sa predmetné vykonávacie konanie končí (napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené ako vecne správne napadnuté uznesenie okresného súdu o zastavení konania o výkon súdneho rozhodnutia, pozn.), čo napĺňa prvý predpoklad prípustnosti dovolania podaného z dôvodu existencie vady zmätočnosti (k tomu pozri aj IV. ÚS 540/2022).

20. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany či účastníka konania nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad

o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, resp. účastníka konania, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia a pod. (pozri k tomu uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017).

21. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 CSP, § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

22. S prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľa, ktorou v zásade namieta arbitrárnosť a nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a s prihliadnutím na skutočnosť, že právo na riadne odôvodnenie je obsahovou súčasťou práva na spravodlivý proces, ústavný súd konštatuje, že jeho právomoci v konkrétnych okolnostiach veci predchádza právomoc najvyššieho súdu sa predmetnou argumentáciou sťažovateľa zaoberať a jej opodstatnenosť preskúmať.

23. Na tomto závere nič nemení ani to, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta (aj) porušenie práv hmotno-právneho charakteru, keďže tieto vznikli podľa sťažovateľa ako dôsledok procesného pochybenia všeobecného súdu, ktoré možno komplexne subsumovať pod právo na spravodlivý proces nachádzajúce svoje uplatnenie v dovolacom dôvode zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

24. Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o časti podanej ústavnej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie nepodal. Meritórne preskúmanie časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 728/2016).

25. Sťažovateľ tiež ani netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie v konkrétnych okolnostiach veci nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

26. Keďže v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok, a to dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, je daná právomoc najvyššieho súdu sa skutkovou a právnou argumentáciou zaoberať v dovolacom konaní (obdobne I. ÚS 346/2019 a IV. ÚS 154/2020).

27. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol

z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu